Kolesza Krisztina

Tudósítás az EQUAL konferenciáról

A Sopronkőhidai Fegyház és Börtönben megvalósuló Equal pályázat keretében 2006. június 27-28-án Budapesten nemzetközi partnertalálkozóra került sor. A konferencián **Wolfgang Wirth** minisztériumi főosztályvezető vezetésével az Észak-Rajna-Vesztfáliai Igazságügyi Minisztérium Kriminológiai Intézetének munkatársai, **Sheila Pickering** vezetésével a nagy-britanniai Chester grófság büntetés-végrehajtási intézeteinek képviselői, valamint a **Trudy Hoeymakers** vezette holland büntetés-végrehajtási delegáció, továbbá a magyar Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium Büntetés-végrehajtási Felügyeleti Főosztály munkatársai, összesen mintegy 40 meghívott vendég vett részt.

A sopronkőhidai intézet és nemzetközi partnerei között a közös céloknak köszönhetően jól működő kapcsolat alakult ki az Equal programnak köszönhetően, melyet 2004-ben az Európai Unió indított közösségi kezdeményezésként. A program célja olyan új foglalkoztatáspolitikai módszerek alkalmazása volt, amelyek segítenek a munkaerőpiacon tapasztalható hátrányos megkülönböztetés és egyenlőtlenség leküzdésében.

A Sopronkőhidai Kft. a Sopronkőhidai Fegyház és Börtönnel közösen nyújtotta be pályázatát a „Határszél" Fejlesztési Partnerség keretein belül – „Visszatérés *a társadalomba"* címmel. A pályázat alprogramja keretében külföldi, elsősorban európai uniós fejlesztési társulásokkal kölcsönös tapasztalatcsere utak, konferenciák szervezése valósul meg, melynek egyik állomása a budapesti találkozó volt. Az ilyen jellegű együttműködés elsődleges célja az információk átadása és a sikeres gyakorlatok (ún. *best practice*) kölcsönös ismertetése, illetve az esetleges közös fellépések feltételeinek kialakítása.

Az Equal program történetében először zajlott találkozó a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokságán. A vendégeket, külföldi partnereket **Dr. Pantali Zoltán bv. ezredes,** a Sopronkőhidai Fegyház és Börtön parancsnoka, az Equal projekt vezetője köszöntötte, majd azt követően a konferenciát **Biczó László bv. dandártábornok,** az országos parancsnok általános helyettese nyitotta meg, aki előadásában tájékoztatást adott a magyar büntetés-végrehajtás helyzetéről, célkitűzéseiről. A német, holland és brit büntetés-végrehajtás számos ponton különbözik a magyartól, amely kelet-európai mintának tekinthető, így a nemzetközi partnerekkel történő együttműködés több szempontból hasznos mindkét fél számára.

Dr. Huszár László bv. dandártábornok, a BVOP Fogvatartási Ügyek Főosztálya vezetője levezető elnökletével a résztvevők rövid bemutatkozását követően *„Munkaerő-piaci helyzetértékelés és a foglalkoztatási stratégiai kiindulópontok meghatározása az elsődleges célcsoport elhelyezkedése szempontjából"* címmel **Hégely Péter** értékelő-elemző szakember mutatta be a magyar gazdaság, illetve a foglalkoztatás általános jellemzői alapján a „Határszél" Fejlesztési Partnerség célcsoportjának elhelyezkedési lehetőségeit. Előadásából világossá vált, hogy a szabaduló fogvatartottak a munkaerőpiacon jelentős hátránnyal indulnak, tekintve, hogy nincs szakképzettségük, munkatapasztalatuk, gyenge társadalmi és családi kötelékekkel rendelkeznek, továbbá a mun-

káltatók jelentős része – előítéletei miatt – nem alkalmazna volt fogvatartottat. Ugyanakkor pozitív eredménynek tekinthető, hogy azok a vállalkozások, melyek bekapcsolódnának a hátrányos helyzetű munkavállalók támogatásába, elsősorban korábbi tapasztalataik alapján tennék ezt. Így például egy nem reprezentatív attitűd-vizsgálat azt mutatja, hogy a szabadult fogvatartottak munkához való hozzáállását azonos értékűnek tekintik, mint más munkavállalóét, továbbá a bérköltségek esetleges állami támogatása esetén alkalmaznának szabadultakat a megkeresett vállalkozások. Egyértelműen megállapítható tehát, hogy a célcsoport elhelyezésére alkalmas gazdasági környezet van a régióban, további vállalkozások bevonása újabb eredményekkel szolgálhat, továbbá reményt keltők a korábbi hazai és nemzetközi példák, melyeket a projektben hasznosítani lehet.

Ezt követően **Szilágyi Katalin bv. főhadnagy,** a Sopronkőhidai Fegyház és Börtön nevelője beszélt a büntetés-végrehajtás egyik alapvető, törvényben lefektetett feladatáról, az utógondozásról. A büntetések és az intézkedések végrehajtásáról szóló 1979. évi 11 tvr. értelmében az utógondozás célja az, hogy a szabadságvesztésből szabadultnak segítséget nyújtson a társadalomba történő beilleszkedéshez, és az ehhez szükséges szociális feltételek megteremtéséhez. Ennek szellemében az Állami Foglalkoztatási Szolgálat és a Pártfogó Felügyelői és Jogi Segítségnyújtó Szolgálat a büntetés-végrehajtással együttműködve jelentősen hozzájárul a sikeres projekthez.

A Sopronkőhidai Kft. Equal projektben betöltött szerepéről **Farkas György** ügyvezető igazgató, a program pénzügyi vezetője adott tájékoztatást. Előadásából kiderült, hogy a Sopronkőhidai Fegyház és Börtön története szorosan összefonódott a mellette működő gazdasági társaságéval, közös múltjuk és jelenük egymásra utaltságot jelent. A gazdasági társaság egyik fő célkitűzése a fogvatartottak foglalkoztatása, valamint az eredményes gazdaságos működés. Ezért különösen szerencsés, hogy a kft. és a fogvatartottak is profitálnak az Equal keretében létrehozott együttműködésből. Közel 300 fogvatartottat foglalkoztat a gazdasági társaság, 7%-uk vesz részt az Equal programban. Egyrészről megállapítható, hogy a korábban szakképzésben részt vett elítéltek hatékonyabb munkavégzésre képesek, magasabb minőségi színvonalon teljesítenek. Másrészről a gazdasági társaság kiegészítő pénzügyi forráshoz jut, mely technológiai fejlődést eredményez, és emellett nem elhanyagolható a projekt során szerzett tapasztalat sem. A fogvatartottak szempontjából fontos, hogy lehetőséget kapnak a megszerzett szakképzettség és munkahelyi tapasztalat későbbi kamatoztatására, ezzel nagyobb eséllyel indulnak a munkaerő-piacon, és könnyebb út vár rájuk a társadalomba való visszailleszkedés során.

Az előadásokat követően a külföldi vendégeknek és partnereknek alkalma nyílt az elhangzottak megvitatására, a nemzetközi tevékenységek aktuális kérdéseinek megbeszélésére, illetve a következő találkozó programjának és időpontjának egyeztetésére. Az ebéd után folytatódó konzultáció során a nemzetközi partnerek élénk érdeklődést mutattak a magyar büntetés-végrehajtás iránt, különös tekintettel a női fogvatartottak helyzetére, az európai színvonalú anya-gyermek körlet működésére, a foglalkoztatási rendszerre stb. Tanulságos volt megfigyelni a holland liberális szemlélet találkozását a kon-

zervatívabb német szakmai felfogással, a magyar büntetés-végrehajtási szervezet költségvetési gondjainak következményeit szembesíteni a jóval kedvezőbb helyzetben lévő brit szervezetével. Az olykor több nyelven egyszerre folyó társalgás lelkességét sem a szabadprogramok, sem a kánikulai meleg nem tudta befolyásolni. A parlamenti látogatást közös budapesti városnézés követte.

A nemzetközi találkozó második napjának programja a kalocsai érseki palota látogatható részének és könyvtárának a megtekintésével kezdődött, majd a Kalocsai Fegyház és Börtönben folytatódott. **Mácsai Ferenc bv. ezredes,** parancsnok bemutatta az intézet vezetőségét, a börtön működésének alapelveit, tájékoztatást az adott a fogvatartotti populációról, majd a vendégek meglátogatták az intézet egyes körleteit. Tekintve, hogy a meghívott nemzetközi vendégek egy része női büntetés-végrehajtási intézetekből érkezett, fokozott érdeklődést mutattak a kalocsai börtön munkája iránt. Elsősorban a kapcsolattartás szabályai és a fogvatartottak napirendje keltette fel figyelmüket. Az egy- illetve többszemélyes elhelyezés körül Európa-szerte szakmai vita folyik, elsősorban az Európa Tanács ajánlásait tartja mindenki szem előtt, természetesen az adott büntetés-végrehajtási szervezet költségvetési és infrastrukturális lehetőségeit tekintetbe véve. Az intézet bejárása során záporoztak a kérdések, érintve mind a személyi állomány munkakörülményeit, mind pedig a fogvatartottak foglalkoztatását, szakképzését, művelődését. (Ezúton is szeretnék a szervezők köszönetüket kifejezni a Kalocsai Fegyház és Börtön munkatársainak a magas színvonalú fogadásért és kimerítő tájékoztatásért, hiszen a látogatók minden lehetséges kérdésükre választ kaptak.)

A konferencia programjának végén **Dr. Pantali Zoltán** emelte ki zárszavában az EQUAL program keretében megvalósuló nemzetközi együttműködés jelentőségét, megköszönve a meghívottak aktív részvételét a találkozón. Hangsúlyozta a kooperatív munka közösségépítő, határokon átívelő hatását, az egységes célok megvalósítása érdekében tett erőfeszítések szerepét. Az eredmények pedig azt mutatják, hogy érdemes egymást meghallgatni, vitatkozni, érvelni, egymástól tanulni.